

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1902. május 22.

Csütörtök.

XXI évfolyam 41. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyszámára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 haúb s petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

A kiegyezés válsága.

Az évek óta huzódó válság elérte delő pontját s minden jel arra mutat, hogy ezuttal csakugyan ütött az a tizenkettedik óra, melyet Széll Kálmán ujévi beszédében előre jelzett.

Öt-hat évi tárgyalás, huzavona, alkuvás és megalkuvás után végre eljutottunk oda, hogy az osztrákoknak szint kell vallani. Meglátjuk hát most, mit akar Ausztria? Továbbra is fejős tehenének és függelékes gyarmatának tekint-e bennünket, avagy végre is kész elismerni, hogy mi vele egyenrangú, egyenjogú tényező vagyunk, akivel alkudozni és egyezkedni lehet, sőt nagyon is lehet az érdekek kölcsönös respektálása alapján, de akinek gazdasági léte fölött idegen hatalom többé nem rendelkezhetik egyoldalulag és ön-hatalmilag, miként a multban.

Azok a vakmerő és elfogadhatatlan követelések, melyekkel Ausztria, ugy a Bánffy-Badeni-féle kiegyezés megváltoztatása, mint az autonom vámtarifa megalkotása tekintetében előáll, sajnos, amellet bizonyítanak, hogy Ausztriában még ma is a régi hagyományos, Magyarország gazdasági kizsákmányolását czélzó szellem uralkodik.

Széll Kálmán az ellenzék támadása és nagy pressziója ellenére sem nyilatkozott a parlamentben a Körber-kormány követeléseiről. Tette ezt pedig részben courtoisieből, részben azért, mert ismervén a magyar pártok hangulatát, elejét akarta venni annak, hogy parlamentünk a Körber-kormány és az osztrákok ellen irányuló tünetéseknek színhelyévé váljék. Mert kételkedem, hogy az esetben, ha Széll hivatalos formában bejelenti Körberék vakmerő követelését, a magyar parlament oly egyetemlegesen és oly energiával nyilatkozott volna az osztrák tulkapások ellen, hogy szinte lehetetlen lett volna újból fölvenni a tárgyalások fonalát.

De ha Széll Kálmán eléggé föl nem dicsérhető önmegtágadással el is hallgatta az osztrák kormány terveit, mégis nagyjában tisztában vagyunk a követelések lényegével. Az osztrák kormány ugyanis, mely május eleje óta ádáz tollharcot viv ellenünk, maga gondoskodik arról, hogy legalább a sajtó útján megismerjük tartahatalatlan álláspontját.

Az osztrákok mindenekelőtt változásokat akarnak eszközölni az 1899. XXX. t.-cz. alapján, nálunk törvényhozásilag életbeléptetett kiegyezésen. Rosszalják a bankkegyezményt, kifogásolják a fogyasztási adók átutalási rendszerét s az állat-

egészségügyi forgalmat is önös érdekük szerint óhajtanák szabályozni.

Legfőbb törekvésük pedig odairányul, hogy ha a kiegyezés dolgában nem tudnának bennünket teljesen legyűrni, legalább az autonom vámtarifa kérdésében adhassák meg gazdasági életünknek a kegyelemdőfést.

Az osztrák iparnak nemesak a külföldi versenynyel szemben akarnak teljes monopolumot biztosítani, de még a honi iparnak is lehetlenné akarják tenni azt, hogy előbb-utóbb versenyre kelhessen az osztrák iparral. E czélból el akarják tiltani, hogy az állam és a hatóságok szállításoknál kikössék az áru magyar eredetét, el akarnak tiltani attól is, hogy nagy áldozatokkal megteremtett államvasutainkon a magyar ipart pártoló refakceziákat adhassunk, az osztrák áruktól szállítási adót szedhessünk; szóval, meg akarnak fosztani szabad rendelkezésüktől tulajdon vasutainkkal, szerződésileg meg kötni tarifapolitikánkban s ily módon tönkre tenni azt a csekély ipart is, a mit eddig teremtettünk.

De ez az éremnek csak az egyik oldala. A másik oldalán az éremnek az van fölírva, hogy az osztrákok a mi mezőgazdasági érdekeinket nem akarják ugyanazon előnyökben részesíteni, a melyeket tőlünk kívánnak kevésbé rossz helyzetben levő iparuk javára.

De van ennek az osztrák éremnek még — s ez már majdnem hihetetlen — egy harmadik oldala is. Körber ur ugyanis nem akarja beérni azzal, hogy a létesítendő autonom vámtarifa hatálya, ép úgy, mint a gazdasági kiegyezésé, — ahogy az az 1899. XX. t.-czikkben kontemplálva lett — 1907-ig maradjon érvényben. Körber ur ellenkezőleg az új vámtarifa érvényességét 15—20 évre szeretné kitolni.

A felsoroltakból nyilvánvalóan kitűnik, hogy az osztrák követeléseknek nincsen egyetlenegy oly pontja sem, melyet Magyarország nevében Széll Kálmán akceptálhatna, anélkül, hogy feladva az ország érdekeit, ezzel együtt a maga sorsát is örökre meg ne pecsételné. Széll Kálmán kipróbált hazafisága és az az imponáló nyugalom, melylyel Körber hirlapi támadásait kardesapás nélkül elviseli, biztosíték arra nézve, hogy Körber ur vakmerő vállalkozásával kudarcot fog vallani. Körber ur taktikájának más eredménye nem is lehet, mint az, hogy utódjának lehetlenné teszi a kiegyezési ügyeknek parlamenti uton való rendezését.

Sőt jobban szemügyre véve e követeléseket, azt látjuk, hogy a bennök megnyilatkozó logikai gondolat az, hogy egy-

részt azt mutassa, hogy neki, Körbernek az osztrák érdekek védelmében el kellett vérezni, másrészt pedig oly nehéz örökséget hagyjon utódjára, hogy ez valóság-gal képtelen legyen az örökség likvidálására.

S mit tesz ezzel szemben Széll Kálmán? Nem jajveszékel s nem fenyeget. Klasszikus nyugalommal, mintha csak valami viczinális jelentőségű javaslatról lenne szó, kijelenti, hogy „az autonom vámtarifa akként van megcsinálva, hogy ha kell, akár három hét alatt is átmehe-tünk az önálló vámterületre.”

Ugyanakkor pedig autoratív módon kijelenti, hogy ő felsége az Ausztria és Magyarország közt folyó vitában meg akarja s meg fogja őrizni teljes semleges-ségét s kizártnak tekinthető, hogy a korona Ausztria mellett, illetőleg Magyarország ellen foglaljon állást.

S mit tesz a magyar parlament?

A képviselőházban megszűnik a pártok egyenlensége és az ellenzék is Széll Kálmán mellé sorakozik. Kossuth Ferenc és Molnár János nemesak Széll Kálmánt, de hivatalbeli utódját is keményen megfenyegetik, sőt Kossuth Ferenc teljes há-tározottsággal előre is kijelenti a késhegyig menő obstrukciót, ha az ország érdekein valaki csorbát ejtetne.

Széll Kálmán nevezetes kijelentései óriási hatást tettek az osztrák politikai körökre, úgy, hogy hamarosan azt sem tudták, hogy mi módon adják meg a választ Széll miniszterelnöknek. Huszonnégy órai gondolkodás után végre aztán kitört belőlök az elfojtott düh . . .

Hát csak dühöngjenek. Finis coronat opus. Meglássuk, ki lesz a győztes!

Veritas.

A közigazgatás egyszerűsítése. A belügy-miniszterium a belügyminiszter vezetése alatt a legnagyobb szerénységgel dolgozik a közigazgatás egyszerűsítésének életbeléptetésén. Már juniusra a belügyminiszter anketét hív össze a gyakorlati élet és törvényhozás tagjaiból, a melynek az lesz a feladata, hogy a közigazgatás egyszerűsítésének az árvaügy és a megyei adminisztráció körében való életbeléptetés fölöl mondjon véleményt, miután az életbeléptetés a főlebbezési szakban már megtörtént. Az anket kész anyagot kap munkájához, a melylyel hamar elkészülhet s így az egyszerűsítés már a jövő év els napjaiban életbe fog lépni.

A kivándorlás. A m. kir. központi statisztikai kivatal adatai szerint márczius hónapban Magyarországon 13.010, Horvát-Szlavonországban pedig 9470 utlevelet adtak ki. A legtöbb utlevelet Háromszék (1652), Brassó (1003), Bács-Bodrog (930), Zemplén (906), Szeben (724), Ung (585), Bereg (541), Nagy-Küküllő (437), Sáros (437), Szabolcs (427), Abauj-Torna (422), Csik (374), Kis-Küküllő (368), Szepes (364), Fogaras (311), Szatmár (287), Mára-

maros (281), Alsó-Fehér (253), Borsod (214), Udvarhely (167), Tolna (151), Gömör-Kishont (131), Kolozs (113), Liptó (103) vármegyéből, továbbá Budapest székesfővárosi (201), Arad (49) és Ujvidék (30) t. h. j. városbeli illetőségű egyének részére adták ki. Az utlevelek Amerikába való utazásra 7151, Romániába 5442, Európába 1937 személyt jogosítottak.

ORSZAGGYÜLÉS.

Budapest, máj. 17.

A képviselőházban gróf Apponyi Albert elnök bejelent, hogy Enyedi Lukács tpeí mandátumát megsemmisítették.

Kossuth Ferenc visszavonta a névszerinti szavazást, mivel a délutáni plenaris delegációknak döntene kivánságuk fölött.

A többség elfogadta Széll Kálmán tegnapi válaszát.

Trauschenfels (szász nemzetiségi képviselő) azon hírosztelással szemben, hogy ő az appropriáció javaslatot elfogadta, kijelenti, hogy a kisebbséggel szavazott. (Közbekiáltások: Mi közünk hozzá?)

Nessi Pál interpellált a kolozsvári zászlósértés dolgában.

A Ház elhatározta, hogy június 4-ig nem lesz ülés.

A delegációk ülése.

Budapest, máj. 17.

A délutáni plenaris ülésen kimondják, hogy a delegáció albizottság ülései nyilvánosak. Képviselők arra bemehetnek.

A lovagjáték.

Budapest 1902. május 17.

Hollós Mátyás udvarának fénye elevenült meg. Szinte csak álomképen, de álomnak is esodás volt. Azt a káprázatos pompát, melyet a reneszánsz virágában a diadalmas Mátyás udvarában kifejthettek, azt láttuk megjelenülni abban a lovagjátékban, a melyet a magyar társadalom színe-java rendezett jótékonykezéltre, a királyi ház tagjainak közreműködésével, a királynak jelenlétében.

Épp a delegáció idején rendezték, akkor, amikor a monarchia két államának súlypontja amugy is Budapesten, van, akkor, a mikor a társadalmi és udvari élet bizonyos mértékben nemzetközi jellegűt.

Soha jobbkor nem mutathatták be ezt a magyar ünnepet, a melynek középpontja a legnemzetibb

magyar király. S a ki ezt az ünnepséget csak mint holmi jótékonykezéllu előadást nézi, a melynek értéket csak az ad, hogy több vagy kevesebb nyereség lesz az ünnepen a jótékonykezéllu javára, az bizony rövidlátó szemmel látja ezt a parádét.

Több ez a lovastorna, jóval több főúri pompánál, főúri mulatságnál és jótékony pénzgyűjtésnél. Arisztokráziánk fáradhatatlan buzgalommal és ritka áldozatkészséggel nemesak mulatait akart s pénzt szerezni jótékonykezéltre. Annól magasabb eszmei hivatást, hogy ne mondjam, politikai és társadalmi hivatást szántak a tatterszali lovagjátéknak. Elvégre is a magyar nemzet nemzeti hagyományainak fölélesztése ez a lovagjáték. Felmagasztosítása annak a kornak, a melyben a magyar király a magyar népnek sarjadéka volt, a midőn az Árpádok óta kihalt magyar dinasztának alapját akartuk volna lerakni. Ez adja meg a lovagjátéknak a politikai motívumot.

Uralkodóházunk tagjainak részvételét nyertük meg a magyar nemzet királyság glórifikálására; királyi családunk tagjai magak léptek a porondra, hogy visszaidézzék e kornak emlékét. Ime így ezt a legnemzetibb korszakot mintegy ideálknak állítottuk be épp a királyi ház tagjainak segítségével, ezt a kort jelöltük ki olyannak, a melyeknek fényét, lovagiasságát, nemes fölfogását méltó évszázadok mulva is visszaidéznék.

A nemzeti hagyományok bő forrása bugygyant fel ez ünnepségben, abból a forrásból mi üditjük a nemzetiért epedő szomjunkat, ennek a forrásnak a vizével frissülnek föl azok is, a kik a magyar nemzeti hagyományok értékét hajlandók lettek volna kétségbe is vonni.

Nagy politikai becslet kell hát tulajdonitanunk e lovagjátéknak; akik ezt kitervelték, azoknak kétségtelenül volt politikai látókörük.

Társadalmilag épp ily jelentősnek tarthatjuk ez ünnepséget. Ime, nyilvánosan először jelenik meg összeolvadva az udvar a magyar arisztokráziával. Beléptidj mellett kiválóképp nem volt még mód gyönyörködni ez egybeolvadásban. A nagyközönségnek tulajdonképp világos képe nem is volt eddig arról, mily mértékben van kontaktusban az udvar az arisztokráziával: most látja a nagyközönség, hogy a magyar arisztokrácia annyira közel áll a királyi család tagjaihoz, hogy együtt ünnepségeket is tudnak rendezni. Hogy ez az összeolvadás egészen új keletű volna s épen csak e lovagjáték alkalmára szorítkoznék, az nem valószínű. De kétségtelen, hogy az összeolvadás folyamatát az ilyen ünnepség jelentékenyen előmozdítja. Az udvar a gyakori érinkezés révén megismeri arisztokráziánk tagjait s tartjuk annyira kvalitásban arisztokráziánkat, hogy az udvar a jobb ismeretség révén vonzódní fog arisztokráziánkhoz.

Ez a lovagjátékünnepp társadalmi jelentősége.

Lehet e mellett, hogy valaki tulságosan arisztokratikusnak mondja majd ez ünnepséget, mert

szinte kizárólag az arisztokrácia rendezte s vett részt benne.

Ezt a motívumot alaptalannak ép nem lehet mondani. Igaz, hogy felette nehéz a különböző társadalmi rétegekből egyöntetűen magas nivóju társaságot összehozni. A tulságos nagy választéknál nem oly biztos lett volna a kiválasztás. De mégis szeretettük volna, ha az exkluzivitás kapuján kissé rést törték volna s e résen a legjobb elemeket más társadalmi osztályokból is bebocsátották volna.

Am ezt az ünnepséget én így is sok tekintetben demokratikusnak tartom. Leginkább demokratikus az volt benne, hogy a kapuk tárva voltak bárki számára, a ki fizetett. Az udvart s a arisztokráziát pénzen láthatni, vajmi ritka multság s ép e két tényezőt pénzért nezhetni, bizony közeledés a demokráziához.

Hiába, a jótékonyosság és a jó szív a leghatékonyabb fegyvere a demokráziának. Tedd jobba az emberek szívét s demokrátiabakká tetted az embereket.

Mert hisz a demokráziához egyéb se kell, mint önzetlen, igazi jó szív.

Hungarus.

A székely kamara közgyűlése.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara f. évi május hó 16 án, saját helyiségében, rendes teljes-ülést tartott a tagok szép számu részvételével. Az ülést Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök vezette.

Gyűlés elején meleg szavakban emlékezett meg az elnök a m. kir. kormány azon közelebbbről nyilvánossá vált tényéről, hogy a székelyföldi viszonyok javítása érdekében megindult akció vezetására Sándor János Kisküküllő és Maros-Torda megyék, valamint Marosvásárhely szab. kir. város főispánját kormánybiztossá nevezte ki és indítványozta, hogy ezért a földmívelésügyi kormányt fölírattilag, a kormánybiztost pedig, táviratilag üdvözölje a kamara. Bejelentette továbbá a keresk. tárcza vezetésében Hegedüs Sándor lemondásával és Horánszky Nándor halálával beállott változásokat.

A gyűlés főtárgyát, különben a kamara 1901. évi zárszámadása képezte. E szerint a kamarának a mult évben 23,368 K. 29 f. bevétel, 23,261 K. 66 f. kiadása és 106 K. 63 f. pénzmaradványa volt. A mult évben összesen 20,075 K. 17 f. illeték folyt be; hátrálék erről az évről 9975 K. 95 f. tehát a befolyt összegnek csaknem fele.

Furesa világot vetnek ezek a számadatok a székely kamara pénzügyi viszonyaira. Nagyon szűk keretben mozoghat, jóllehet az ország egyik legnagyobb gondozást váró része, a székelyföld tartozik kerületében van a kamarának hálóalaja (1914.82)

TÁRCZA.

És megbüntetem az apák vétkét...

Szóljegyzetek Brioux darabjához.

Nagyfontosságú és igen komoly társadalmi téma került napirendre a napokban, még pedig elég furesán, egy színi előadás révén. Nem akarjuk e helyütt vitatni, vajjon színpadra való-e az ilyen kérdésnek a feszegetése? A dramaturgia szabályai szerint bizonyára nem, de vegyük a dolgot úgy, amint van, akceptáljuk. A metely-t, mint egy tendenciózus társadalmi értekezést, s fűzzük hozzá néhány apró gondolat-szilánkot a saját tudásunk szerény tárházából.

Brioux darabja az emberi nyavalyák egyik legrettenetesebbjével, tudományos nevén lues, foglalkozik, melyről csak azért esik aránylag oly ritkán szó, mert nemi életünkkel van összefüggésben, s rendszerint, bár korántsem kizárólag, az e téren való kicsapongásoknak a következménye. A szerző erős és riktó színekkel ecseteli azt az óriási pusztítást, a mit ez az átkos baj okoz, midőn annak a férfi által a családi életbe való bevitelét, s ezzel esetleg a feleségnek, a gyermeknek, sőt még a szoptatódajjának a megfertőztetését okozza. De azért ez a beállítás nem tulzott. Lapozunk csak utána a budapesti kerületi betegsegélyző pénztár néhány év előtti

statistikájában s látni fogjuk, hogy a meg betegedések 7.3 százaléknál a házastársak egyike ültette át a másikba a kórt. A kép tehát a milyen rettenetes, épen olyan igaz is.

A modern szépirodalomban nem Brioux az első, ki tárgyalja ezt a témát és ebben a beállításban. Már mintegy tíz évvel ezelőtt jelent meg Arthur Hollitscher magyar származású jónévű német írónak egy elbeszélés-kötete, melynek egyik novellája ugyanezek hasonló esetet tárgyal, csak hogy itten épen fordítva, a nő tudva végzetes betegségét, meg mindamelllett férjhez, szül beteg gyermeket. A férj történetesen orvos, ki épen a lesújtó felfedezés után kinosan szenvedő luetikus beteghez hívna, s ez kérve kéri őt, hogy ölje meg valami gyorsan pusztító méreggel s szabadítsa meg ily módon szenvedéseitől. Az orvos természetesen felháborodva utasítja vissza a beteg kérését, de amit nem tett meg az idegennel, megteszi a tulajdon vérével, mert ahhoz jogot érez. Hazamogy, kipólyázza az izzadó gyermeket, s felrántva az ablakokat, a tél hideg lehelletével öli meg.

Ez a német író volt olyan merész témájának feldolgozásában, mint a francia, de logikusabb volt a tendencia kifejlesztésében. Pusztuljon el a beteg inkább legszengébb korában, minthogy egy ilyen életre legyen kárhoztatva. S ha nem is fogadhatjuk el ezt a kegyetlen követke tetést, de be kell ismerünk, hogy van rációja, s meg is tudja indokolni.

Brioux már nem mer ilyen konzekvenziát levonni. Ő okosodik, kerülgeti a megoldást, s belkerül egy csufos kabulisztikába.

Nem látjuk tisztán a tendenciát, sőt azt hisszük, ő maga sem látja. Szeresse a férfi a nőt annyira, hogy annak ne jusson eszébe őt megcsalni, — így szól körülbelül ugyanezen szavakkal. Szép mondás, de alapjában a legsemmitmondóbb frázisok egyike. Ő maga is érti annak gyenge voltát s kiegészítül olyan önmegóvás-szerű s igazán nem drámaíróhoz méltó tanácsokkal traktálja hallgatóit. Az már csak igazán nem tartozik a problema fejtegetéséhez, hogy a házasságon kívül milyen ledér nőkkel szeretkeztek a fiatalság. Ez már nem irány-darab, de pornográfia, vagy a legjobb esetben olyan „hasznos orvosi tanácsok”-féle reklámfűzet, melynek a végén levélbeli gyógykezelést is ígér a sarlatán orvosszerző. És már közel áll ahhoz, hogy az irodalom sarlatanerijának nevezzük.

Mondom, hogy Brioux maga is kényelmetlenül érzi magát, s egyre feszeng témája körül. Így elkerül egészen az a'izmusig, vagyis a megoldhatatlanság meggyéjéig. Hisz Büchner s az istentagadás többi apostola is azt vitatja, hogy rossz a világ berendezése, s ez minden bajnak a kuforrása. Igen ám, de ezzel meg nem lehet irány-darabot írni.

Brioux vagy nem tudja, vagy nem meri lovonni a végső konzekvenziát, mely abban áll, hogy ja

kiállítás alapja (124.60 K.) Székely ipari segély alapja (7403.95) kereskedők esti tanfolyam alapja (120.24) és Erzsébet alapja (215.63). Mindössze is elenyésző esekélyesség ahhoz képest, aminő ezélokak akarnak vele szolgálni. A zárszámadás rendén sok szó esett az illetéknek a viszonyokhoz mért esekélyességéről, a kamara missiójáról, melyben az anyagi viszonyok miatt akadályozva van s a hátrálékok nagyságáról, végül a zárszámadást elfogadták és a felmentvényt megadták.

Nagy visszatetszést szült a teljes ülésben azon bejelentés, hogy Hegedűs Sándor a kereskedelemügyi miniszter a székely székely fiuknak országos szerve melegen pártolt ipari kiképzésére az eddigénél minden méltányos ok dacára sem nyújthat nagyobb támogatást és tudomásul vette, hogy a kamara jelen viszonyok között újabb elhelyezéseket nem eszközölhet.

Többek hozzá szözlása után és arra való tekintettel, hogy a mostani inséges időben jóval több az elhelyezésért folyamodó székely fiu, mint eddig, a kamara újabbán is kéri az ügynek nagyobb támogatását és pártolása ezéljából a székely kormánybiztost is megkeresi. A marosvásárhelyi kőmíves ipartársulatnak az állami vasúti munka megosztása tárgyában beadott folyamodványát pártoló felirattal támogatták és a székely kongresszus rendezése tárgyában a kamarai elnöksége által tett, intézkedéseket jóváhagyó tudomásul vették.

Ezzel az ülés befejezést nyert.

Nyilvános elszámolás.

Az építendő kézdívásárhelyi vígadó, belső be rendezése költségeinek fedezésére 1902. év április 1-én, 12-én és 19-én rendezett mulatságokon felül fizettek: Benkő Istvánné 20 K. Ifj. Tóth Istvánné, Dr. Dávid János, Ifj. Kupán Józsefné, a kisegítő pénztár 10—10 koronát. Deák Árpád százados 8 koronát, Dr. Török Andor, Ifj. Bándy Istvánné, ifj. Fejér Károlyné, Ifj. Tóth István, a takarékpénztár 5—5 K. Dr. Herepei Iván, Balázs Károlyné 4—4 K. Id. Tóth Istvánné, N. N. Hassák Vidor, Özv. Sinkovits Ignáczné 3—3 K. Révész Cyril 2 K. 50 fillért. Szabó Jenő, Dr. Sinkovits Ottó, Benkő István, Tóth Lajosné, Geréb János, K. Csizsár József, Tóth G. István, Barna Béláné, Nagy Lajosné, Jancsó Mózesné, Tóth Lajos, Mártonyi Lukács, Kovács Bernádin, Özv. Jancsó Dénesné, Bálint Gyula, X. Jancsó Béla, Dr. Szaevay Gyula, Baló Ödön, Dr. Balogh Vendel, Baló László, Csizsár Imréné, Nagy S. Pál, Nagy Lázár, Török Sándor 2—2 K. Nagy Gézánné 1 K. 30 fill. Török Bálintóé 1 K. 20 fill. Turóczy B. 1 K. 04 fill. Szűcs Ervin, Dr. Szilvi Gyula, Bellák Vincze, Ferenczy, Ifj. Nagy Ferencz, Dr. Lukács Vilmos, Balogh János, Keresztes

vitani kell a gazdasági viszonyokat, emelni az asszonytársadalmi pozícióját és reformálni a társaságot.

Ezen három irányzatnak hangoztatása megérdemelt volna egy drámát. Az ateisták epilógus ép oly keveset ér, mint amily abszurd ma már pusztán erkölcsi szempontból megbírálni ezeket a dolgokat. Csak akkor, ha a nép jóléte erősbödni fog, mindenkinek lehetőleg meg lesz adva a megélhetési módja, ha továbbá a nő sem lesz arra utalva, hogy mindenkép a férfi fenntartó erejére legyen utalva, hanem maga is képes lesz megkeresni kenyerét, akkor reformálhatjuk majd a házasságot is. A házasság korá ma egy tisztára abszurd módon való szembeállítás a természet szózatának és a gazdasági lehetőségnek. A férfi olyan korban gondolhat csak a nősülésre, mikor már tulajdonképi ifjusága a háta mögött van eltemetve a bűnös szerelmek ölében.

Ez lett volna szociális oldala Brieux témájának, de ő elhaladt mellette s megelégedett rémképek bemutatásával, anélkül, hogy ő maga is kezébe vette volna az esetet s megjelölte volna az utat, amelyen haladni kell! Talán attól félt, hogy a szocialisták vádjába kerül, mikor csak a társadalomtudomány mai színvonalának az álláspontjára kellett volna helyezkednie?

Fri.

Ede, Kiss Károly, Veress Gyula, Kovács Kálmán, Nagy Dénes, Nagy Károly, Bartos Ignácz, Zajzon Sándor, Özv. Baka Dánielné, Baka Endre, Szalavetz Miksa, Márton Benedek, Ifj. Török Samu, Kovács Ödön, Wertán Ármin, Wertán Venczel, Frenkul Emánuel, Csizsár Pál, Császár Gergely, Jancsó Gyula, Kovács Ödön, esendörhadnagy, Dávid Antal, Thier Richárd, Zselinszky István, Gyárfás Károly, Ifj. Nagy Ferenczné, Id. Nagy Ferenczné, Hermann Irén, Dr. Koch, Asbóth Viktor, Turóczy László 1—1 K.

Veres Sándor, Szűcs Dániel őrnagy, Schuller Péter, Nuridsán Kálmán, Tompa Zoltán, Özv. Bartha Józsefné, Ifj. Bándy István, Dávid János, Mácsay, N. N., Ifj. Szűcs Bálint, Prohászka Ferencz, Deutsch Lipót, Nagymihály Sándor, Bertalan Izsákné, Molnár Győző, Csizsár József, Welnreiter György, P., Soós Albert, Zsigmond Ferencz, Székely János, Kovács Jánosné, Dr. Szentpéteri Bálint, Zsófia Ferencz, Welnreiter János, Kakutsi Ádám, Fejér Károlyné, N. N., Kiss Lajosné, Ifj. Jancsó Mózes, Csekme Lajosné, Szabó Gyula, Kovács Ferenczné, Török Sámuelné, Vadon Bertalan, Kovács Sándor, Serester, Piblinger Gyula, 1—1 koronát, Balog Gyuláné, Máth Mihályné, 80—80 fillért, Szabó János, Krizsák Károlyné, Finta Albert, Simon Oszkár, Köllönte Mózes, Császár Lukácsné, Izsák Gerő, Oláh István, Mágori Berta, Pitróf Lajos, N. N. Fekete Andrásné, Schelka Józsefné 60—60 fillért, Dávid Gyula, Tillis János, Kovács Tivadar, Sebők József, N. N., Intze István, N. N., 50—50 fillért, Dobay János, Jánovicsné, Sükös Károlyné, Dézsi Dánielné, Földes Vendel, Szabó Mózes, Madási Gyula, Molnár Gyuláné, Hamar Bálintné, Jakobovics Lajos, Ferencz Gyula, Jancsó Elekné, Hoffmann Lukácsné, Tóth Mihály, Fülöp Józsiáné, Mágori Sándor, Id. Szűcs János 40—40 fillér. Wertán, István, 30 fillér, Gottsmán Jánosné 25 fillér, Sükös Károly, Sükös Károlyné, N. N. 20—20 fillér. Szabó Károlyné 10 fillér.

NÁPI HIREK.

— **A honvédség köréből.** A király páva i Vajna Albert ezredest a cs. és kir. 5. gyalogezred parancsnokát a m. kir. honvéd gyalogság állományába való áthelyezése mellett a szegedi 5. honvéd gy. ezrednél létszám felett való vezetés mellett, a m. kir. 45. honvéd gyalogdandár parancsnokává kinevezni móltóztatott.

— **Kitüntetés.** A mint értesülünk altorjai Dr. Csoboth Simon honvédelmi miniszteri titkár a nevezett miniszterium egyik ügyosztályának állandó vezetésével bízott meg. Ezen szép kitüntetéshez annál is inkább gratulálunk, mert ez ideig — tudomásunk szerint — csakis miniszteri tanácsosok részesültek ebben a szerencsében!

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyi miniszter kézdíszentléleki Pál Albert, ungvári kir. pénzügyi igazgatósági segédtitkár kinevezte pénzügyi titkárrá Nyiregyházára.

— **Kinevezések.** Szűcs Béla sósmezői kir. vámszedő Orsovára fővárnivatali tiszté, Gidófalvy János fumei vámszegédtiszt Sósmezőre vámszedővé, Zakariás Izsák fumei vámszegédtiszt Csik Gyimesre a pályaudvari fővárnivatalhoz ellenőrré nevezettek ki.

— **Esküvő.** M. Székely János igazgató és néhai neje márkosfalvi Barabás Róza szeretetre méltó, miveltekü leánya Mariska, kézdívásárhelyi áll. isk. tanítónő és kisborosnyói Nagy Gerő, a helybeli ev. ref. egyház kiltűnő önközvőre pünkösöd másodnapján d. u. tartották esküvőjüket Kézdívásárhelyen. A násznagyitisztat a menyasszony részéről Szabó Károly alsószombathalvi kincstári uradalmi gazdasági intéző, a vőlegény részéről Kiss Gyula málnási ref. pap teljesítették. A polgári házasságkötés Dr. Török Andor polgármester előtt történt, a mely után az ifju pár az egyház áldásában is részesült az ev. ref. templomban, hol nagyszámu közönség volt tanuja a szép ünnepélynek. A rokonszenves kedves ifju pár frizyóhé szivből kívánunk igazi boldogságot és szerencsét.

— **Uj igazgató.** Kézdívásárhelyi Pap Lajos, a sepsiszentgyörgyi ref. főgymnasiumnak 6 éven át kiváló buzgalmu igazgatója, az állásától, egészségi okok miatt visszavonul az év végén. Helyébe Péter Mózes tanárt választották igazgatóvá.

— **Halálozás.** Özv. Balog Mihályné sz. Balog Rózália, élete 87-ik évében f. hó 18-án végel-

gyengülésben Kézdívásárhelyen meghalt. F. hó 20-án d. u. temették el szép részvét mellett leánya Balogh Rebi házától a r. k. temetőkertben. Halálát 4 leánya, több unokája és dédunokája siratja; kézdívásárhelyi Balogh István, pécsi kir. postaigazgatósági fogalmazó az elhunytban nagyonjét gyászolja. Bőke poraira.

— **Betörések.** Valami jómadarak az ünnepekre jó életet akarván maguknak biztosítani, az éj esendjében betörték Kézdívá árhelyen Özv. Jancsó Dánielnének a honvéd laktanya szomszédságában levő boltjába s onnan a talált pénzkészleten kívül nagyobb mennyiségű italneműeket, szivarokat és dohányt; s a szomszéd épületben lakó Szögöny Medárdné padlására is behatolván, onnan nagyobb mennyiségű szalonnát emeltek el. A rendőrség a vizsgálatot azonnal megindította. — Szentkatolnán pünkösöd másodnapján Ignácz János házában betört egy alesernátoni muzsikás czigány, ki ott egy lakodalomban muzsikált harmadmagával s onnan a láda feltörése után 14 koronát ellopott. A gyanu a lakodalmas házból közben elünt cigányra esett, ki elfogatván, a pénz nála meg is találtatott. Ezen kívül találtak nála nagymennyiségű finom szivarot is, melyek valószínűleg a Jancsó Dánielné kézdívásárhelyi valók lesznek. Nem lehetetlen, hogy ugyancz a tettes a kézdívásárhelyi betörésnek is.

— **Bontják a Csereit;** másképen: hozzáfogtak a városi „Vigadó” építésének előmunkálataihoz. Tudvalevőleg Kézdívásárhely város pár évtizeddel előbb megvásárolta volt a néhai Cserey János tulajdonát képező piacz-sori vendéglőt, melynek majdnem 4 évtizeden át a kitűnő székely konyhájáról híres özv. Jancsó Dénesné volt a bérlelője. A régi épületek helyébe a város egy modern, kényelmes „Vigadó” épített, melyben színház, kávéház és vendéglő lesz. Jancsó Dénesné a piacz keleti során most épült Török János-féle egyemeletes épületbe helyezte át közkedveltségnek örvendő vendéglőüzletét, melynek megnyitása pünkösöd szombatján este volt nagy közönség részvételével.

— **A szóharoz vége.** Ráduly Sándor (kakas) dálnoki földműves, egy birtelen lobbanó természetű ember és odaráló Boér György közösen birtak a dálnoki határon egy földet. Ennek művelése közben f. hó 10-én összeeszerstek s Ráduly Sándor a felesége által kezébe adott fejszével oly súlyos ütéseket és vágásokat mért Boérra, hogy ezt önkivületi állapotban szállították a kézdívásárhelyi Rudolf kórházba hol május 20-án a súlyos sebek következtében meghalt.

— **Hajtóvadászat** volt pünkösdhétfőn a Kézdívásárhely város tulajdonát képező „Katrosa,” nevű erdőben. Hajtásra került egy hiúz, de ez elmenekült; egy 3—4 éves vaddisznó azonban 9 lövés után, melyek közül az utolsó a Nagy István (Ferencz szeszgy. fa) eresztote rá terütekre került, a vadászok általános öröme. Az elejtett vadkan sulya a 100 kilót meghaladja.

— **Értesítés.** A m. kir. kolozsvári VI. honvéd kerületi parancsnokságnak folyó évi 3003. h. o. sz. „Hirdetmény”-e szerint, a Kézdívásárhelyen állomásozó honvédség részére 1902. évi szeptember hó 1-től 1903. évi augusztus hó végéig terjedő időre zab, széna, alom és ágyszalma és tűzifa szükséglet beszerzése iránt folyó évi június hó 3-án délelőtt 10 órakor a m. kir. brassói 24. honvéd gyalogezred kezelő bizottságánál (honvéd laktanya) Brassóban nyilvános árlejtés fog tartatni. Bővebb felvilágosítás a kifüggesztett „Hirdetmény”-ből, valamint a kézdívásárhelyi honvéd laktanya 43. számú irodájában nyerhető.

— **Előmunkálati engedély meghosszabbítása.** A kereskedelemügyi miniszter Uzoni Béldi Tivadar nagybirtokosnak, a brassó-háromszéki helyi érdekű vasut Kézdívásárhely állomásától Oroszfalu-Sárfalva, Nyujtód, Lemhény és Bereczk községek irányában az ojtozi völgyön át, Ojtoz telep érintésével Sósmezőig, illetve az ország határáig vezető úti helyi érdekű gőzmozdonyu vasutvonalra az 1895. évi márczius hó 26-án kiadott és legutóbb mult évi márczius hó 30-án meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy év tartamára meghosszabbította.

— **Bő istenáldás.** Sztarony Andrásné dubravai (Liptómegye) parasztlaszonny a mult héten négy ikergyermeknek adott életet. Mind a négy fiu, kik az anyjukkal együtt jó egészségnek örvendnek.

Hirdetések.

Sz. 107—902. tkv.

Hirdetmény.

Tamásfalva község általános tagosítása következtében a vonatkozó telekregisztrációs átalakítattnak, ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. §. a) alapján történt törölések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis az 1902. évi július hó 1-étől 1902. évi december hó 31-ig bezárólag a telekvisi hatósághoz nyújták be, mert az ezen meghosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személyek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cz. 15. és 17. §§-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889.

XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t. cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t. cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. §. a) alapján történt törölések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis az 1902. évi július hó 1-étől 1902. évi december hó 31-ig bezárólag a telekvisi hatósághoz nyújták be, mert az ezen meghosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személyek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. cz. 16. és 18. §-aik esetében — ideértve az utóbbi §-ának az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése

ellenében ellentmondással élni kívánának, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1902. évi július hó 1-től 1902. évi december hó 31-ig bezárólag a telekvisi hatósághoz nyújták be, mert ezen meghosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk több figyelembe vételre nem fog;

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat is kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekvisi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1902. évi július hó 1-től 1902. évi december hó 31-ikéig bezárólag nyújták be, mert az ezen meg-

nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket azok a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelemztetnek azokat a feleket, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az eredetieket a telekvisi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekvisi hatóság.

Kovácsna, 1902. évi január hó 30-án.

Száva Jakab,
kir. albiró.

(101. 2—3.)

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

REMEMEKIRÓK

czim alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kisfaludy Károly
*Arany László Kisfaludy Sándor
Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
Bajza József Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel Madách Imre
Csiky Gergely Mikes Kelemen
Csokonay V. M. Pázmány Péter
*Czuczor Gerg. Petőfi Sándor
Deák Ferencz Reviczky Gyula
Eötvös József br. Széchenyi Istv. gr.
Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János Teleki László gr.
Gyöngyössy I. *Gompa Mihály
Gvadányi József *Vajda János
Kármán József *Vörösmarty M.
Katona József Zrínyi Miklós
Kazinczy Fer. műveit.
*Kemény Zsigm. Népballadák
Népies lyra Népköltészet

* A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződéssel meg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenytalányokban meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 totes kötet felőli a legbecsebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti műelentőségéhez. Kötése pályanyertes,

művészi, erős angol vászonkötés, a papírja famentes, soha meg nem sárguló; betűi külön e czélra készülnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelennek meg 1902. februártól kezdve és azontul minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivételes árban szállítatik, holott a kiadás bolti ára 30 korona lesz, és az eddig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításaiban közli Shakspeare remekét e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévay József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelje a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjteményi ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együtt esen rendelte-tik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és munkáinak jellemzését felőli bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Badies Ferencz
Bánóczy József
Beöthy Zsolt
Berzevichy Albert
Bayer József
Enderdy Sándor
Erdődi Béla
Erdélyi Pál
Fereneczy Zoltán
Fraknói Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Lévay József
Nagyossy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchy Károly
Szöllősi Kálmán
Váczi János
Vadnai Károly
Voinovich Géza
Zoltvány Irén

E fényes névsor biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megbízható szövegűt adja a felvett munkáknak, s hogy minden átiratja önálló becsü munka lesz.

A Franklin-Társulat által kirdott „Magyar Remekírók” nagy értékét rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Shakspeare,

a Kisfaludy-Társaság által kiadott s költőink: Arany, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévay, Arany László, Fejes, Greguss, Györy Vilmos, Lőrinczy-Lehr, Ráko i Jenő Szigligeti által fordított kiadása ez a fordítás ma már magyar remekíró-számba megy mert azt halljuk a színpadról, ezt idézzük lépten-nyomon; átment a nemzet vérébe.

A teljes magyar Shakspeare-t kedvezményes áron kapják a „Magyar Remekírók” megrendelői, vagyis a hat kötetes díszesen bekötött munkát 30 korona bolti ár, helyett 20 koronáért, ha mind a két munkát megrendelik.

Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapesten.

MEGRENDELŐ JEGY.

Alőírott könyvkereskedésben
(hol:) ezennel rendel
..... péld. Magyar Remekírók 55 kötet 220 kor.
..... Shakspeare összes színművei 6 kötet 30 kor.
..... helyett 20 kor. kedvezményes áron.
..... Shakspeare összes színműveit 6 kötetben külön
(a Magyar Remekírók nélkül) 30 korona bolti
áron és kéri a szállítási feltételek közlését.
Hely: Név:

Tessék e megrendelő-jegyet aláírva levelező-lapra ragasztva azon könyvkereskedésnek beküldeni, mely könyvszámláját rendszeresen felvesszi.

A műre havi törlesztéses megrendelést elfogad **Ifj. Jancsó Mózes** nyomdatulajdonos Kézdivásárhelytt.

(4—12) 36.

Hirdetések olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Ny. ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelytt.